

Đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên - những vấn đề đặt ra

ThS TRẦN NGỌC LƯƠNG

Học viện Thanh thiếu niên Việt Nam; Email: ngoclương63@gmail.com

Tóm tắt: Đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng không chỉ là công việc mang tính kỹ thuật, mà sâu xa hơn, đó là quá trình khơi dậy khát vọng cống hiến, giúp thanh niên nhận ra rằng lý tưởng cách mạng không chỉ là những khẩu hiệu xa vời, mà chính là những giá trị sống gắn bó mật thiết với thực tiễn hàng ngày. Đổi mới phương pháp giáo dục là sự thay đổi - phát triển cả về chất, lẫn về lượng của chủ thể, thay đổi về quy mô giáo dục theo chiều hướng lớn hơn, hiệu quả giáo dục cao hơn, phương thức giáo dục tiết kiệm, hiệu quả hơn.

Từ khóa: phương pháp giáo dục; lý tưởng cách mạng; thanh niên.

1. Quá trình đổi mới

Đổi mới theo từ điển Tiếng Việt là "Thay đổi cho khác hẳn với trước, tiến bộ hơn, khắc phục tình trạng lạc hậu, trì trệ và đáp ứng yêu cầu của sự phát triển"⁽¹⁾. Theo Đại từ điển Tiếng Việt do Nguyễn Như Ý chủ biên là "thay đổi hoặc làm cho thay đổi tốt hơn, tiến bộ hơn so với trước"⁽²⁾. Từ hai cách hiểu trên, khái niệm đổi mới được hiểu không phải là sự thay đổi cho khác hẳn so với trước mà được hiểu là sự thay đổi trên cơ sở kế thừa và phát triển trên nền tảng cái cũ. Trong xã hội, mọi sự vật, hiện tượng đều tồn tại ở ba trạng thái: quá khứ, hiện tại và tương lai là một quá trình diễn biến liên tục, kế thừa nhau. Đổi mới là khắc phục tình trạng lạc hậu, trì trệ trong quá khứ và hiện tại để phát huy cái tốt, cái tiên tiến trong tương lai nhằm đáp ứng các yêu cầu của sự phát triển. Nội dung đổi mới rất phong phú, đa dạng, phản ánh tính tất yếu trong sự phát triển hoạt động phong phú và đa dạng của con người. Đổi mới bao gồm đổi mới tư duy và đổi mới hành động. Hai sự đổi mới này có liên hệ biện chứng với nhau, cái nọ làm tiền đề cho sự đổi mới của cái kia.

Hiện nay, chưa có một định nghĩa chung, duy nhất, chính xác tuyệt đối về khái niệm "đổi mới". Theo cách hiểu thông thường, đổi mới là thay cái cũ (hay làm cho cái cũ) thành cái mới tốt hơn. Đổi mới là một phương thức phát triển. Bất kỳ hệ thống nào cũng phải luôn luôn được đổi mới, thay đổi từ trạng thái cũ sang trạng thái mới, tiến bộ hơn. Tất cả các chủ thể trong xã hội, từ mỗi con người, tổ chức, đến mỗi quốc gia,

dân tộc và cả thế giới đều luôn luôn phải tự đổi mới để phát triển lên trình độ mới, cao hơn, tiến bộ hơn. Đổi mới luôn chứa đựng sự thay đổi - phát triển cả về chất và lượng; cả về nội dung và hình thức; cả về cấu trúc và cơ chế vận hành. Đổi mới thường chứa đựng bản chất nội tại yêu cầu khách quan của quá trình phát triển; từ nhu cầu bên trong của quá trình phát triển lên một trình độ cao hơn. Tuy nhiên, đổi mới cũng còn là quá trình "sửa sai", khắc phục những sai lệch do thể chế phát triển trước đó được chế định không đúng (không phù hợp) dẫn đến sự trì trệ, thậm chí khủng hoảng. Đổi mới có thể là quá trình tự phát, tiệm tiến, cải cách; có thể là quá trình tự giác, mang tính cách mạng, đột phá, bước ngoặt. Quá trình đổi mới tự giác luôn chứa đựng cả cơ hội thành công và nguy cơ thất bại. Đổi mới đúng thì mới tạo được sự tiến bộ - phát triển hơn; đổi mới sai thì hậu quả là tụt hậu hơn. Đối với một hệ thống xã hội lớn, đổi mới có thể diễn ra từ trên xuống, nhưng cũng có thể diễn ra từ dưới lên. Việc đổi mới từ trên xuống bao giờ cũng diễn ra nhanh hơn so với đổi mới từ dưới lên. Tuy nhiên, quá trình đổi mới chỉ có thể diễn ra nhanh và có hiệu quả cao khi có sự "đồng thuận" cao giữa "trên và dưới".

Đổi mới phương pháp giáo dục là sự thay đổi - phát triển cả về chất, lẫn về lượng của chủ thể, thay đổi về quy mô giáo dục theo chiều hướng lớn hơn, hiệu quả giáo dục cao hơn, phương thức giáo dục tiết kiệm, hiệu quả hơn. Có thể thấy đổi mới chính là sự thay đổi tích cực. Đổi mới là trạng thái đối lập với sự ổn định, đổi mới luôn là một cuộc đấu tranh giữa cái

mới tiến bộ với cái cũ lạc hậu, giữa năng động, sáng tạo với trì trệ, bảo thủ, nó thường vấp phải những trở lực của tư duy cũ, thể chế cũ, thói quen cũ. Thói quen hình thành từ quá khứ là điều rất đáng sợ, vì là lực cản rất phức tạp và dai dẳng mà quá trình đổi mới phải vượt qua. Thông thường thói quen rất khó đổi, cái tốt mà lạ, dễ bị coi là cái xấu, cái xấu mà quen thường được cho là bình thường. Quá trình đổi mới vừa mang tính kế thừa vừa mang tính loại bỏ. Loại bỏ cái tiêu cực, giữ lại và phát huy cái tốt, đồng thời xây dựng và khẳng định cái mới, cái tiên tiến và hiệu quả hơn là yêu cầu của kế thừa để phát triển một cách biện chứng.

Quá trình đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng, đổi mới là loại bỏ những phương pháp, cách làm không còn, hoặc ít phù hợp với nhu cầu của đối tượng được giáo dục, phát triển những phương pháp giáo dục mới, thỏa mãn những nhu cầu mới của xã hội; đổi mới phương pháp là việc thay thế phương pháp giáo dục cũ không còn phù hợp bằng phương pháp giáo dục mới, phù hợp với thực tiễn hiện nay, ứng dụng các thành tựu mới nhất của khoa học công nghệ vào đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho từng đối tượng cụ thể. Đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng sẽ mang lại cho các chủ thể giáo dục diện mạo mới, hiện đại, thông minh và hiệu quả hơn.

Thế giới đang thay đổi rất nhanh chóng dưới sự tác động của Cách mạng công nghiệp 4.0. Các yếu tố trên có tác động rất lớn đến giáo dục lý tưởng cách mạng nói chung và đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng nói riêng, trước hết là quan hệ giữa chủ thể giáo dục và đối tượng được giáo dục. Công nghệ mới tạo ra những cách thức mới, phương pháp giáo dục mới để đáp ứng các yêu cầu thực tiễn trong việc giáo dục lý tưởng cách mạng của chủ thể giáo dục và đối tượng được giáo dục. Chẳng hạn việc áp dụng công nghệ thông tin trong việc giáo dục lý tưởng cách mạng sẽ làm thay đổi hoàn toàn phương thức giáo dục lý tưởng cách mạng truyền thống, chủ thể tuyên truyền đồng thời cũng là người được tuyên truyền. Trước bối cảnh môi trường không gian mạng phát triển, biến động nhanh tác động trực tiếp tới thanh niên và tư tưởng của thanh niên hiện nay đòi hỏi chủ thể giáo dục phải không ngừng đổi mới để tồn tại và phát triển. Việc giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên đóng vai trò nền tảng trong việc hình thành

và phát triển đạo đức, tư tưởng, bản lĩnh chính trị của thế hệ trẻ. Trong bối cảnh đất nước hội nhập sâu rộng và đối mặt với những thách thức từ mặt trái của toàn cầu hóa, việc đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng không chỉ mang tính cấp bách mà còn là chiến lược quan trọng để định hướng tương lai của thanh niên. Điều này cần được triển khai một cách toàn diện trên cả hai khía cạnh: thay đổi về lượng và thay đổi về chất, nhằm tạo ra hiệu quả bền vững và sâu sắc.

Thay đổi về lượng tập trung vào việc gia tăng quy mô, phạm vi và tần suất các hoạt động giáo dục lý tưởng cách mạng. Thay vì chỉ tập trung vào một số đối tượng cụ thể như sinh viên, đoàn viên hay thanh niên trong tổ chức, cần mở rộng đối tượng giáo dục đến các nhóm thanh niên khác, đặc biệt là những người lao động tự do, thanh niên nông thôn, thanh niên tại khu vực biên giới và hải đảo. Đây là những nhóm đối tượng dễ bị bỏ sót trong các chương trình giáo dục truyền thống, nhưng lại đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành mạng lưới thanh niên gắn kết toàn diện. Đồng thời, cần tận dụng và phát triển đa dạng các kênh truyền tải để lan tỏa hiệu quả lý tưởng cách mạng. Ngoài các buổi học chính trị hay chuyên đề truyền thông, các nền tảng mạng xã hội, video ngắn, podcast, diễn đàn trực tuyến, và các ứng dụng di động nên được khai thác tối đa. Những phương tiện này không chỉ giúp tiếp cận rộng rãi mà còn phù hợp với thói quen sử dụng công nghệ của thanh niên ngày nay. Nội dung giáo dục cần được thiết kế phong phú, lồng ghép lý tưởng cách mạng với những chủ đề đang được giới trẻ quan tâm, như khởi nghiệp, bảo vệ môi trường, xu hướng công nghệ, hội nhập quốc tế, và phát triển kỹ năng sống.

Trong khi thay đổi về lượng tập trung vào mở rộng phạm vi tiếp cận, thay đổi về chất lại hướng đến việc cải thiện tính hiệu quả, chiều sâu và sức thuyết phục của quá trình giáo dục lý tưởng cách mạng. Nội dung giáo dục cần sát thực, tránh rập khuôn hay quá tập trung vào lý thuyết khô khan. Thanh niên hiện nay đặc biệt chú trọng vào những giá trị có tính thực tiễn, liên quan trực tiếp đến cuộc sống, như cơ hội việc làm, phát triển bản thân, và cống hiến cho xã hội. Để làm được điều này, phương pháp giáo dục cần được đổi mới theo hướng tương tác và trải nghiệm. Các hình thức như thảo luận nhóm, hoạt động ngoại khóa, tham

quan các di tích lịch sử, hay tham gia phong trào đoàn thể sẽ giúp thanh niên hiểu và cảm nhận sâu sắc hơn về lý tưởng cách mạng. Đặc biệt, việc ứng dụng công nghệ số trong giáo dục sẽ là công cụ quan trọng để thu hút sự chú ý của thanh niên. Các video ngắn, trò chơi học tập, podcast, và các nền tảng học trực tuyến không chỉ làm tăng sự hấp dẫn mà còn tạo cơ hội cá nhân hóa nội dung giáo dục, phù hợp với từng nhóm thanh niên cụ thể. Ngoài ra, cần chú trọng đến việc gắn lý tưởng cách mạng với hành động thực tế. Thanh niên không chỉ cần hiểu lý tưởng qua lời nói mà còn phải trải nghiệm qua các hoạt động như tham gia tình nguyện, bảo vệ môi trường, xây dựng nông thôn mới, hoặc khởi nghiệp đổi mới sáng tạo... Những hoạt động này không chỉ giúp lý tưởng cách mạng thấm nhuần sâu sắc hơn mà còn chuyển hóa thành động lực hành động cụ thể.

Thay đổi về lượng tạo điều kiện để lý tưởng cách mạng lan tỏa rộng rãi đến mọi tầng lớp thanh niên, nhưng nếu thiếu đi chiều sâu và sức thuyết phục từ thay đổi về chất, quá trình giáo dục sẽ thiếu bền vững. Ngược lại, việc đổi mới về chất dù hiệu quả nhưng nếu không mở rộng phạm vi tiếp cận thì sức ảnh hưởng cũng sẽ bị hạn chế trong một nhóm đối tượng hẹp. Vì vậy, hai yếu tố này cần được kết hợp chặt chẽ để đảm bảo hiệu quả giáo dục toàn diện. Để hiện thực hóa sự đổi mới này, cần có sự phối hợp đồng bộ giữa các bên liên quan, bao gồm nhà trường, gia đình, các tổ chức đoàn thể và toàn xã hội. Các tổ chức đoàn thể không chỉ định hướng mà còn phải xây dựng môi trường giáo dục thực tiễn, sáng tạo, khuyến khích thanh niên tham gia và cống hiến. Đội ngũ cán bộ giáo dục và đoàn thể cần được bồi dưỡng cả về kiến thức lý luận lẫn kỹ năng truyền đạt để đáp ứng nhu cầu và ngôn ngữ của thanh niên hiện đại.

Đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên không chỉ là nhiệm vụ cấp bách trong bối cảnh hiện nay, mà còn là đầu tư chiến lược để xây dựng một thế hệ trẻ có đạo đức, bản lĩnh và trí tuệ, góp phần thực hiện các mục tiêu phát triển bền vững của đất nước. Sự đổi mới trong cả lượng và chất sẽ là chìa khóa để đảm bảo rằng lý tưởng cách mạng không chỉ lan tỏa mà còn thấm sâu, trở thành kim chỉ nam cho mọi hành động của thế hệ trẻ. Đây là con đường tất yếu để đáp ứng yêu cầu của thời đại, góp phần hiện thực hóa mục tiêu phát triển bền vững của

dân tộc.

2. Những vấn đề đặt ra

Từ những quan điểm, chủ trương đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, các cấp, các ngành luôn dành sự quan tâm đặc biệt cho thanh niên trong thời gian qua Ban Bí thư Trung ương Đảng ban hành Chỉ thị số 42 - CT/TW về "Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trong công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015 - 2030"⁽¹⁾; Quyết định số 1895/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ: Phê duyệt Chương trình "Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống và khơi dậy khát vọng cống hiến cho thanh niên, thiếu niên, nhi đồng giai đoạn 2021 - 2030"⁽²⁾; Quyết định số 311/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ: Phê duyệt Chương trình "Giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thanh niên, thiếu niên, nhi đồng trên không gian mạng giai đoạn 2022 - 2030"⁽³⁾; Trong văn kiện Đại hội Đảng lần thứ XIII cũng đã nêu rõ "Dự báo sát, chủ động nắm chắc tình hình tư tưởng, kịp thời xử lý thông tin, định hướng dư luận xã hội đảm bảo sự thống nhất tư tưởng trong Đảng, đồng thuận trong xã hội. Tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, kiên quyết và thường xuyên đấu tranh, phản bác các quan điểm sai trái, thù địch; chủ động cung cấp thông tin kịp thời, chính xác, khách quan, đúng định hướng để phòng, chống "diễn biến hòa bình", thông tin xấu, độc trên internet, mạng xã hội... đẩy mạnh ứng dụng thành tựu khoa học - công nghệ phục vụ công tác tuyên truyền, bảo đảm an ninh tư tưởng trên môi trường không gian mạng"⁽⁴⁾. Bám sát quan điểm chỉ đạo tại Đại hội lần thứ XIII, cụ thể thành các giải pháp bảo vệ an ninh tư tưởng, phát huy vai trò xung kích, tiên phong trong đổi mới nội dung, phương pháp, thực hiện các nhiệm vụ chính trị của đất nước, thanh niên Việt Nam có thể hóa đóng góp vào sự nghiệp bảo vệ an ninh tư tưởng, với những vấn đề đặt ra như sau:

Thứ nhất, về tư tưởng, ý thức chính trị của thanh niên hiện nay về cơ bản vẫn có chiều hướng tích cực, tuy vậy, cần chủ động đấu tranh ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hoá". Trong đó, xác định nội dung đột phá là tập trung nâng cao ý thức chính trị của đoàn viên và tính tiên phong, gương mẫu của cán bộ Đoàn; ngăn chặn từ sớm, từ xa những biểu

hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, □ tự diễn biến □, □ tự chuyển hoá □, bắt đầu từ đoàn viên và đảng viên trẻ; phát huy vai trò của Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh trong tham gia xây dựng, bảo vệ Đảng và hệ thống chính trị.

Tiếp tục nghiên cứu đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên, nâng cao hiệu quả công tác tuyên truyền, học tập và vận dụng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, của Đoàn vào thực tiễn công tác và đời sống thanh niên. Triển khai để đoàn viên học tập các bài lý luận chính trị, hoàn thiện và áp dụng việc tổ chức học tập, kiểm tra, đánh giá việc học tập của đoàn viên qua Cổng thông tin điện tử học tập lý luận chính trị.... Gia tăng số lượng thanh niên tham gia vào các hoạt động giáo dục lý tưởng cách mạng liên tục để thanh niên có những nhận thức rõ ràng và đúng đắn hơn về lý tưởng của Đảng; vị trí, vai trò lãnh, chỉ đạo của các tổ chức Đảng; tâm thế vinh dự, tự hào của mỗi đoàn viên, thanh niên khi được đứng trong hàng ngũ của Đảng... Bên cạnh đó, tăng cường khả năng tham gia, phát huy sáng kiến của thanh niên đối với hoạt động của các tổ chức chính trị - xã hội là tiền đề cho sự phát triển thanh niên và phát huy vai trò của thanh niên cho sự phát triển chung của xã hội.

Thứ hai, về sự tham gia các hoạt động chính trị - xã hội của thanh niên. Nhìn chung, những hoạt động thanh niên tham gia nhiều nhất (trên 50%) gồm: □ các hoạt động từ thiện, tình nguyện (62,7%); các hoạt động văn hoá, văn nghệ, thể dục thể thao (57,9%) và các hoạt động bảo vệ môi trường (54,9%). Trong khi đó, một số hoạt động khác có tỷ lệ thanh niên tham gia chưa cao (dưới 30%) như: hoạt động góp ý, phản biện chính sách (25,1%); hoạt động khởi nghiệp, lập nghiệp (24,3%); đấu tranh tố giác tội phạm và tệ nạn xã hội (25,9%) và hoạt động đấu tranh, phản bác với các quan điểm sai trái, thù địch trên không gian mạng (26,4%)¹⁹. Từ kết quả điều tra tình hình thanh niên hiện nay cho thấy, mức độ thanh niên tham gia cũng như dự định tham gia các hoạt động công dân trong thời gian tới đều ở mức khá cao. Điều này thể hiện ý thức, thái độ tích cực của thanh niên đối với các hoạt động xã hội, cộng đồng. Do vậy, vấn đề đặt ra với Đoàn trong thời gian tới cần phải chuyển hướng công tác tuyên truyền, giáo dục từ một chiều thành đa chiều,

có sự tương tác thường xuyên giữa tổ chức Đoàn với đoàn viên, thanh niên. Công tác tuyên truyền, giáo dục không chỉ dừng lại ở việc truyền đạt thông tin từ Đoàn đến thanh niên, mà cần chú trọng lắng nghe ý kiến, nguyện vọng, phản hồi của thanh niên, từ đó đưa ra các chương trình, hoạt động hỗ trợ gắn với thực tiễn, phù hợp với từng đối tượng thanh niên, từng vùng miền để khơi dậy được tinh thần xung kích, nhiệt huyết của thanh niên.

Bên cạnh các điểm mạnh thanh niên cần phát huy như thẳng thắn bày tỏ quan điểm, ý kiến; dám làm, dám chịu trách nhiệm; lòng yêu nước, tự hào dân tộc... vẫn còn rất nhiều điểm hạn chế trong quan điểm, lối sống mà thanh niên cần khắc phục. Vì vậy, Đoàn thanh niên cần tổ chức các buổi học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; chú trọng việc làm theo bằng những hành động và việc làm cụ thể, thường xuyên rèn luyện, thực hành các thói quen tốt. Trong đó, tập trung vào các chuyên đề: □ Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh về tinh thần học tập suốt đời □ □ Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh với thực hành tiết kiệm, chống lãng phí □ Đưa nội dung đánh giá việc thực hiện học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh vào nội dung sinh hoạt thường xuyên của chi đoàn. Phát hiện, tuyên dương, phát huy các điển hình thanh niên tiên tiến làm theo lời Bác của đơn vị. Do đó, cần đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp, phương tiện tuyên truyền, giáo dục để tiếp cận được các đối tượng thanh niên. Đặc biệt, hiện nay, xu hướng tiếp cận thông tin về chương trình, chính sách của Đảng, Nhà nước, Đoàn Thanh niên chủ yếu là qua mạng xã hội. Tổ chức Đoàn cần tìm hiểu, khảo sát thực tế việc tiếp cận các nguồn thông tin của thanh niên theo khu vực, độ tuổi, tôn giáo, vùng miền, lĩnh vực chuyên môn để từ đó kết nối với thanh niên trên đa nền tảng mạng xã hội.

Thứ ba, về đời sống sinh hoạt và giải trí của thanh niên. Trong bối cảnh chuyển đổi số, thanh niên được tiếp cận thông tin nhanh, đa dạng, nhiều chiều, có đời sống vật chất, văn hoá tinh thần ngày càng nâng cao đã và đang hình thành cộng đồng cư dân mạng (người sử dụng Internet: khai thác thông tin, giải trí, quảng bá giới thiệu tiềm năng của mình, tham gia các hoạt động xã hội...). Từ thực trạng này, cần đổi mới phương

pháp tuyên truyền, giáo dục của Đoàn. Xây dựng sản phẩm truyền thông hiện đại (clip, phim, infographic; motiographic, video đồ họa dạng 2D, 3D, 4D...) phục vụ công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ. Cần tăng cường tổ chức triển lãm trực tuyến với các chủ đề giáo dục thanh thiếu nhi. Các cơ quan báo chí, các nhà xuất bản của Đoàn phấn đấu có nhiều tác phẩm nổi bật, có giá trị cao về tính tư tưởng, tính định hướng và tính thẩm mỹ thu hút sự quan tâm của bạn đọc trẻ. Phát huy và sử dụng có hiệu quả các trang mạng xã hội để phục vụ công tác truyền truyền. Bên cạnh đó, tăng cường các hoạt động văn hóa - văn nghệ, thể dục thể thao lành mạnh tích cực cho thanh niên; tổ chức nhiều hoạt động khuyến khích thanh niên tham gia để nâng cao sức khỏe và trách nhiệm của bản thân đối với xã hội với đất nước.

Bên cạnh đó, cùng với cuộc cách mạng công nghệ và thông tin, ngày nay việc sử dụng mạng xã hội đã trở thành nhu cầu và hoạt động không thể thiếu trong thời gian hàng ngày của thanh niên. Do đó, việc nghiên cứu tìm ra những giải pháp ứng phó hữu hiệu nhằm giảm thiểu các tác động tiêu cực và phát huy các tác động tích cực của mạng xã hội trong việc xây dựng văn hóa lối sống của thanh niên đang là yêu cầu mang tính cấp thiết. Ngoài ra, cần tăng cường việc tập hợp, phát huy vai trò, tầm ảnh hưởng của những người nổi tiếng, nghệ sĩ trẻ, người có uy tín trong xã hội, các đoàn viên, thanh niên thường xuyên sử dụng các kênh thông tin trên không gian mạng có sức ảnh hưởng lớn để tuyên truyền, thông tin và đoàn kết tập hợp thanh niên.

Thứ tư, về định hướng giá trị của thanh niên. Hiện nay đa số thanh niên có những định hướng giá trị tích cực; nỗ lực cố gắng, học hỏi, tích lũy kinh nghiệm, hướng tới thành công trong sự nghiệp và sự thành đạt của bản thân trong tương lai. Tuy nhiên bên cạnh đó vẫn còn một bộ phận thanh niên tỏ ra nghi ngờ hoặc chưa tin tưởng vào những việc tích cực, tiến bộ, các mối quan hệ với mọi người, ý nghĩa cuộc sống... Đây cũng là những dự báo rất đáng quan tâm của các nhà hoạch định chính sách và Đoàn thanh niên trong công tác đoàn kết tập, tập hợp đoàn viên, thanh niên, trong giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, pháp luật, công tác tuyên truyền, vận động thanh niên.

Trong thời gian tới, Đoàn Thanh niên cần tăng

cường tổ chức các đợt sinh hoạt chính trị nhằm chuyển tải các nội dung học tập và vận dụng chủ nghĩa Mác Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, Nghị quyết của Đảng, của Đoàn, lý luận chính trị bằng các hình thức sân khấu hóa, hội thi, hội diễn để thanh niên có bản lĩnh chính trị vững vàng. Tiếp tục đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong các hoạt động giáo dục của Đoàn; chú trọng đổi mới phương pháp nắm bắt tình hình tư tưởng, dư luận của thanh niên; kịp thời, chủ động định hướng dư luận cho thanh niên trước những vấn đề quan trọng, thời sự. Bên cạnh đó, một vấn đề lớn cần quan tâm hiện nay là thanh niên có xu hướng thực dụng hơn trong hôn nhân, gia đình, tỷ lệ thanh niên kết hôn muộn và tỷ lệ gia đình trẻ ly hôn cũng tăng lên trong thời gian gần đây... Vì vậy, để hạn chế những mặt tiêu cực này, Đoàn Thanh niên cần tăng cường hoạt động truyền thông về xây dựng gia đình, đặc biệt chú trọng đến truyền thống, giáo dục kiến thức tiền hôn nhân, đời sống gia đình nhằm cung cấp cho thanh niên những kiến thức, kinh nghiệm xây dựng gia đình yêu thương, gắn kết. Đoàn Thanh niên có chính sách khuyến khích thanh niên kết hôn như hỗ trợ mua nhà ở xã hội, hỗ trợ chi phí giáo dục cho trẻ em, xây dựng kinh tế gia đình. Gia đình ổn định, hạnh phúc chính là cơ sở tốt nhất để đoàn viên, thanh niên lao động và cống hiến cho xã hội./.

(1) Hoàng Phê chủ biên (2003), *Từ điển tiếng Việt*, Nxb. Đà Nẵng, tr.241.

(2) Nguyễn Như Ý chủ biên, *Đại từ điển Tiếng Việt*, Nxb. Văn hoá thông tin 1998.

(3) Chi thị số 42 - CT/TW ngày 24 tháng 3 năm 2015 của BCH Trung ương Đảng về *Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trong công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015 - 2030*□

(4) Quyết định số 1895/QĐ - TTg ngày 11 tháng 11 năm 2021 của Thủ tướng Chính phủ: Phê duyệt Chương trình *Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống và khơi dậy khát vọng cống hiến cho thanh niên, thiếu niên, nhi đồng giai đoạn 2021 - 2030*□

(5) Quyết định số 311/QĐ - TTg ngày 5 tháng 3 năm 2022 của Thủ tướng Chính phủ: Phê duyệt Chương trình *Giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thanh niên, thiếu niên, nhi đồng trên không gian mạng giai đoạn 2022 - 2030*□

(6) Văn kiện Đại hội Đảng lần thứ XIII (2021), Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội T.2, tr 91.

(7) Viện nghiên cứu thanh niên, *Báo cáo thường niên về tình hình thanh thiếu niên*, năm 2023.